

4.9 Fiche 9: dictee

In de klas

Emma noteert ritmische figuren die niet overeenkomen met het maatcijfer.

Noa schrijft een dalende melodische lijn i.p.v. een stijgende.

Niels onthoudt slechts de laatste noten die werden voorgespeeld.

4.9.1 Achtergrondinformatie

o **Mogelijke problemen**

Voor veel leerlingen is dictee maken heel abstract.

Leerlingen moeten klanken opnemen, herkennen en onthouden om ze dan op te schrijven.

Dit vraagt van de leerlingen een enorme concentratie!

Dikwijls is het werkgeheugen (onthouden wat ik net gehoord en gezien heb) en het sequentieel geheugen (onthouden van een volgorde) gestoord..

Bij (melo-) ritmisch dictee moet het begrip van tijdsindelingen: hele, halve noot, ... aanwezig zijn. Dit kan bij leerlingen met leerstoornissen problemen opleveren.

Door faalangst/zenuwen ondervinden deze lln. moeite om datgene wat ze gehoord hebben, op te nemen.

o **Mogelijke stoornis**

Zowel leervertraagde leerlingen als leerlingen met leerstoornissen en/of ontwikkelingsstoornissen kunnen problemen hebben met dictee.

Het cognitief proces bij het maken van dictee is complex:

luisteren→waarnemen→herkennen/onderscheiden→begripsvorming→kennen van notenschrift→juist noteren (en dit zowel voor ritme als voor melodie).

o **Mogelijke voordelen**

Misschien kan iemand die niet goed dictee kan maken meer genieten van het muziek beluisteren. De leerlingen die hier wel goed in zijn, zijn meestal de beluisterde muziek aan het ontcijferen. Ze kunnen los van de structuur en kunnen soms beter improviseren.

4.9.2 Mogelijke interventies

Stimuleren

- ✓ Bekrachtig het kind voortdurend (verbaal of materieel bv. beloningsstickers).
- ✓ Gebruik herkenbare melodieën, dit werkt veel beter voor leerlingen met bv. dyslexie.
- ✓ Gebruik melodielijnen met opvallende verschillen:
 - stijgende en dalende toonladders
 - drieklanken
 - combinatie van beiden.
- ✓ Verschillende soorten dictees aanbrenge zoals:
 - keuzedictee: zie voorbeelden 1 tot 2
 - slangendictee: zie voorbeeld 2
 - invuldictee: zie voorbeeld 3 (ritme gegeven maar je kan ook een melodielijn geven en het ritme invullen)
 - verbeterdictee: zie voorbeeld 4
 - mondeling dictee.

4.9.2.1 Remediëren

- ✓ Voor leervertraagde lln. is herhalen blijvend belangrijk maar het kan nog zijn dat er geen verbetering merkbaar is.
- ✓ lln. met leerstoornissen hebben ook veel nood aan herhalingen. Uiteindelijk zal het bij hen wel lukken.
- ✓ lln. met ontwikkelingsstoornissen hebben meestal een goed geheugen maar hebben een zwak inzicht waardoor de overdracht moeilijk wordt.
- ✓ Laat de melodische lijn met de hand mee volgen.
- ✓ Laat de melodische lijn nazingen = bewustwording.
- ✓ Laat de ritmische structuur/patronen nazeggen= bewustwording.

4.9.2.2 Differentiëren en compenseren

- ✓ Laat lln. verschillende kleuren gebruiken voor ritme en melodie bv. groen voor ritme en rood voor melodie.
- ✓ Laat lln. het dictee naspelen op instrument of nazingen i.p.v. te noteren op papier.
- ✓ Bied structuren aan hoe de melodielijn verloopt.
- ✓ Laat ritmekaarten met de gebruikte ritmes als ondersteunend hulpmiddel toe.
- ✓ Gebruik aangepaste notenbalken (spatie vergroten) voor lln. die moeilijk schrijven...

4.9.2.3 Dispenseren

- ✓ In een klas met leerstoornissen kan men de moeilijke ritmes (basisleerstof) weglaten.
- ✓ Vermijd gecombineerde dictees (melo-ritmisch).
- ✓ I.p.v. specifieke toetsmomenten kan permanente evaluatie een optie zijn (dagelijks werk).